



مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (عام و خاص)

شبهه مصداقيه (مخصّص لبي) ۴

جلسه ۱۲۲

استاد نجار زاده

توضیح نظریه مصنف:

هر عامی در دو مورد ظهور دارد:

الف. ظهور در این که هیچ صفت یا عنوانی با عام معاندت ندارد.

ب. ظهور در عدم وجود منافی.

مثال: وقتی گفته می شود: «اکرم جیرانی»؛ دو معنی در ذهن متبادر می شود:

۱. هیچ صفتی در جیران مانع از اکرام نمی شود.

۲. همسایه ای که نباید اکرام کرد وجود ندارد.

هنگامی که مخصّص لفظی می آید، منافی با هر دو ظهور است؛ زیرا نشان می دهد که عنوان یا صفتی

وجود دارد که منافی حکم عام است و از یک طرف، احتمال تحقق خارجی آن صفت نیز است؛ زیرا مولی

لغو این تخصیص را بیان نداشته است؛ زیرا اگر احتمال وجود خارجی مخصّص نباشد، ذکر مخصّص لغو

است.

ولی در صورتی که مخصّص لبی باشد؛ فقط ظهور اول خاص، یعنی وجود صفت یا عنوان منافی اثبات

می شود؛ ولی به هیچ وجه دلالت ندارد که در خارج نیز تحقق پیدا کرده یا خواهد کرد؛ زیرا محذور لغویت

که در مخصّص لفظی بود، در مخصّص لبی پیش نمی آید. به همین علت مخصّص لبی مانع تمسک به عام

نمی شود.